

2. Tehnična učna snov naj se predpiše za vsako šolsko leto (razred) posebej in točno ter naj velja za vse šole v državi. Za ostalo učno snov naj se dade samo smernice za sestavo podrobnih učnih načrtov, ki jih naj sestavijo potem krajevni učiteljski zbori na vsaki šoli. Nadzorniki pa naj potem te podrobne učne načrte končno odobro. Snov v teh podrobnih učnih načrtih naj se prilagodi potrebam kraja po načelu domorodnosti.

3. Vse olajšave, ki so predvidene glede obiskovanja šol v §§ 11. in 12. zakona o narodnih šolah, naj se ukinejo, in sicer zato, da se prepreči izrabljanje mladine (mladinska zaščita) in ker to zahtevajo naraščajoče kulturne potrebe naroda.

4. Dosedanja predmetna razdelitev naj se ukine. Mesto te naj se poučujejo in redujejo sledeči predmeti:

a) narodni jezik, ki se naj poučuje najmanj 6 ur tedensko;

b) domoznanstvo, ki naj obsega dosedanja snov iz zemljepisa in zgodovine;

c) nauk o narodi, ki naj združuje dosedanje predmete: praktična gospodarska znanja, higijeno, prirodopis in priradoslovje ter gospodarstvo;

d) računstvo in geometrija, skupno kot en predmet;

e) risanje, petje, telovadba in lepomiselnost v prvih štirih (ali vsaj dveh) letih poučuje skupno z drugimi predmeti v strnjnosti, pozneje se naj pa uče predmetno. Lepomiselnost naj pozneje odpade.

5. Ves pouk naj se vrši samo v materinski.

Ker vprašanje s tem še ni izčrpano, bo sledilo temu prvemu sestanku še več drugih, na katerih se bo razpravljalo o minimalni tehnični učni snovi, ki bi jo bilo treba predpisati za vse šole. O poteku nadaljnjih razpravljanih bomo še poročali.

† Leopoldu Furlaniju v spomin

V sredo po Veliki noči je vzel za večno od nas slovo eden najstarejših stanovskih tovarišev, Furlani Leopold, v 85. letu svojega življenja.

Pokojni, goriški rojak, je zagledal luč sveta v lepi plodni Vipavski dolini v Rihembergu 1854. Po dovršitvi osnovne in nekaj razredov srednje šole, si je izbral učiteljski poklic ter prešel na koprsko učiteljsko, katero je dovršil 1877. leta.

Kot učitelj se je z vso vnemo in veseljem posvetil napredku šole in kulturnemu in prosvetnemu napredku naroda v sončni in lepi Goriški. Po kratkem službovanju v Kamnjah in Šmarjah je dobil mesto nadučitelja v St. Andrežu pri Gorici. Lepi, južni plodnostni kraj s pogledom na Furlansko ravnino onkraj Soče in na vinorodna Brda, ga je še bolj spodbujal k neumornemu delu, ki je bilo v tedanjem, njegovem mladostnem času še toliko napornejšo, ker je bilo treba med narodom orati še zelo trdo ledino na šolskem, kakor tudi na gospodarskem in prosvetnem polju. Toda tovariš Furlani, četudi mirnega temperamenta, se ni strašil dela, ne napora in kot odločno zaveden narodnjak, ki je ljubil slovensko, pred vsem pa svojo ožjo goriško domovino, se je posvetil delu z vsem žarom ljubezni svojega srca.

Kot dober pevec, praktičen sadjar in vrtnar je izven šole s posebnim veseljem gojil med narodom ti dve panogi izvenšolskega

dela. Vedno se je dobro zavedal visokega poslanstva svojega učiteljskega poklica, bil je zvest in ljubezniv stanovski tovariš ter se je tudi trdno oklenil svojih stanovskih ustanov ter jim ostal zvest vse življenje. Daljšo dobo je bil agilen odbornik goriškega okrajnega učiteljskega društva.

Vojna z Italijo 1915. ga je postavila tako rekoč tik za vojno črto in zato je moral jadrno zapustiti svoj ljubljenski službeni kraj St. Andrež in z najbednejšimi potrebščinami je pribežal s svojo družino v Ljubljano. Tu je dobil učiteljsko mesto ter bil pridružen šoli Salezijancev na Rakovniku, kjer je sodeloval s pokojnim Ant. Likozarjem, ki je bil približno istih let in istega mišljenja. Tovariš Furlani je bil upokojen koncem leta 1923. Svoj pokoj je skupno z družino preživel v Ljubljani.

V petek, 14. t. m., je nastopil ta naš učiteljski veteran svojo zadnjo zemeljsko pot na pokopališče k Sv. Križu v Ljubljani. Na zadnji poti, v poslednje slovo ga je spremilo prav odlično število njegovih starejših stanovskih tovarišev in nad vse častno število njegovih ožjih goriških rojakov.

Ob odprtem grobu se je z najljubšimi besedami poslovil od pokojnika njegov goriški rojak, tovariš Alojzij Urbančič.

Bodi ohranjen zvestemu in zavednemu stanovskemu tovarišu časten spomin!

Splošne vesti

UČITELJSKI VEČER, POSVEČEN G. RADOJU KNEŽEVIČU

V Beograjskem hotelu »Petrograd« so v soboto, 15. t. m., zvečer priredili beograjski učitelji prijateljski večer, posvečen g. Radoju Kneževiću, profesorju, bivšemu upokojencu, častnemu članu Jugoslovenskega učiteljskega združenja.

Po večerji je sklicatelj tov. Peter Madžarac nazdravil g. Kneževiću, zahvaljujoč se mu za vedno pripravljenost delovati v korist šole in učiteljstva. Poudaril je njegove osebne zmožnosti in je nato predstavil in pozdravil prisotne zastopnike stanovskih organizacij, in to profesorske g. dr. Danila Medakovića, poštarske g. Ljubiša Nikiča, meščanskošolske g. Vesica in zvanjčnikov finančne kontrole g. Marjana Klobučarja. Pozdravil je tudi g. Nedeljka Divca, Dragoljuba Petrovića in druge prisotne goste.

Predsednik JUU g. Ivan Dimnik je v svoji zdravici poudaril pomen združenega delovanja profesorjev in učiteljstva, za katero se imamo zahvaliti predvsem Radoju Kneževiću. Nato je obrazložil motive, ki so vodili učiteljstvo, da je izvolilo g. Kneževića za svojega častnega člana, in omenil tudi trnjevo pot, po kateri se je še pred kratkim hodilo. G. Dimnik je še posebno poudaril besede

g. Kneževića, namenjene učiteljstvu na glavni skupščini v Novem Sadu in Skopju in izrazil polno zadovoljstvo učiteljstva, da se dejanja skladajo z obljubami. Na koncu je gospod Dimnik izrazil zadovoljstvo nad dejstvom, da je vrnjen šoli zelo dober prosvetni delavec.

Predsednik glavne uprave profesorskega društva g. Danilo Medaković je poudaril, da je z reaktivacijo g. Kneževića gimnazija dobila svojega sposobnega uslužbenca, a profesorski stan tudi popolno satisfakcijo. Rekel je, da so tudi nadalje na strani Radoja Kneževića velike simpatije v profesorskih vrstah, katerim je on vedno dajal in daje maksimum svoje delavnosti. Na koncu je priporočil nadaljevanje skupne akcije vseh prosvetnih delavcev v dobrobit šole in učiteljskega stanu. Zahvalil se je za pažnjo, ki jo je učiteljstvo s to prireditvijo izkazalo Radoju Kneževiću in s tem tudi profesorskemu stanu.

Zastopnik združenja poštarjev g. Ljubiša Nikič je nazdravil g. Kneževiću z željami, da se skupno delo še bolj poglobi v korist države in v korist uslužbenkih stanov.

G. Radoje Knežević se je zahvalil za lepe zdravice in rekel, da se delo nadaljuje v isti smeri, ki je bila prej začrtana, da je sodelovanje prosvetnih delavcev v zvezi z ostalimi stanovski resna potreba današnjega časa, da so

vzgojitelji moralno obvezani prednjačiti z vzgledom vztrajnosti in stabilnosti in da bo on tako delovanje spontano nadaljeval s prijatelji, ki jim leži na srcu dobrobit naroda, njegove šole in skupna svoboda. Zahvalil se je tudi na pripravljenosti učiteljstva in profesorjev, nadaljevati združeno akcijo, ker to narekujejo interesi šole, ki jim vsi služimo.

V imenu učiteljstva in notranjosti države so pozdravili g. Kneževića gg. Gligor Čikara iz Siska, Dušan Militinović iz Dol, Nevlje in Raja Stepanović iz Grčevca. Prečitane so bile prispele brzojavke iz Banje Luke, Uzi, Skoplja, Cetinja in Sarajeva. G. Madžarac se je končno zahvalil za obilno udeležbo in zdravice in je ob 12. uri zaključil tovariški večer.

SPOMENICA SLOVENSKEKIH ZEN

Slovenske žene, ki so med prvimi razumele zahteve sedanjih dni in spoznale nujnost združitve vseh narodnih sil, so nam poslale v objavo naslednjo spomenico:

Slovenske žene smatramo v teh usodnih trenutkih za nujno dolžnost, da poudarimo svojo edinstvo v vprašanjih, ki zadevajo koristi našega naroda in naše države, in da s to edinstvom manifestiramo za svojo narodno državo, v kateri vidimo edini prirodni okvir za svojo narodno rast ter edino poročstvo za svoj politični, gospodarski in kulturni razvoj. Spriči resnosti položaja hočemo usmeriti svoje delo za narod tako, da bo mogoče obiti vsa trenja ter delati skupno za skupne koristi.

V nas je svetel spomin na čas ob majniški deklaraciji, ko so slovenske žene s čudovitim pogumom in vztrajnostjo pomagale graditi našo novo državo Jugoslavijo, ki jo moramo in hočemo z delom utrditi in ohraniti sebi in svojim potomcem.

V Ljubljani dne 30. marca 1939.

Tej spomenici se je doslej pridružilo 66 ženskih društev in članstvo 185 mešanih organizacij, ki so prepričane, da se ji bodo pridružila še ostala ženska združenja.

IZDAJA LEPOSLOVNIH REPREZENTATIVNIH LITERARNIH DEL!

Če hočeš prav spoznati narod, se moraš v prvi vrsti seznaniti z njegovim književnostjo, ki je emanacija narodnega duha. Prijatelji bolgarske književnosti so osnovali Knjižnico bolgarskih pisateljev, z namenom, da seznanijo slovensko javnost z najboljšimi deli bolgarske literature in na ta način še ožje povežejo kulturne stike dveh bratskih narodov. Knjižnica bolgarskih pisateljev ni trgovsko, temveč kulturno podjetje, kar se vidi iz cene knjig. Pet zvezkov del najboljših bolgarskih pisateljev — skupaj 1000 strani, ne bo stalo več ko 100 dinarjev!

Prevodi so avtorizirani.

V prvi seriji bodo izšle naslednje knjige: »Baj Ganju«, mojstrovina neumrlega Aleka Konstantinova, prevedena na vse evropske jezike, najboljša slika Bolgarov, najbolj čitana knjiga na Bolgarskem, katere naslov je postal sinonim Bolgarov sploh, prikazuje njihov psihološki obraz.

»Zemlja in Gerakovi« od slavnega bolgarskega pripovednika Elina-Pelina. Kdor želi spoznati bolgarski narod, njegovo dušo, njegove navade, žalosti in radosti, spoznati prave predstavnike bolgarskega naroda-kmeta, mora na vsak način prečitat ti dve sijajno pisani noveli, polni lirčnosti in divnih popisov. »Zemlja« je celo prirerjena na film in prevedena na več evropskih jezikov.

»Alkemija ljubezni«, zbornik pripovedk bolgarskega najboljšega satirika Svetoslava Minkova, z živahno pisateljsko fantazijo enega najzanimivejših pisateljev novejšega progresivne literature.

»Kolera«, vojakov dnevnik, od Ljudmila Stojanova, daje najrealističnejšo podobo vojne. Knjiga je prevedena v nemščino, angleščino, ukrajinsščino, v ruščini pa je doživela dve izdaji.

»Bela steza«, roman Orlina Vasileva, ki mu je ozadje meščanska vojna 1923. leta. Roman, v katerem junaki razbijajo svoje gla-

ve ob zid ali pa razbijajo zid. »Bela steza« je najboljši roman bolgarske meščanske vojne.

Da bi mogli organizatorji pripraviti izdajo knjig, prosimo, da vsakdo, ki se zanima za bolgarsko književnost in namerava knjige naročiti, naj sporoči čimprej neobvezno svoj pristanek na naročilo in naslov na: upravo »Učiteljskega tovariša«.

GOSPODINJSKO NADALJEVALNI TEČAJ V KRUPLIVNIKU

Od 2. decembra 1938. do 15. marca 1939. se je vršil na ljudski šoli v Kruplivniku I. gospodinjsko nadaljevalni tečaj. Tečaja se je udeleževalo 10 rednih in 1 izredna tečajnica. Tečajnice so pod vestnim vodstvom voditeljice pokazale mnogo veselja in zanimanja za kuhanje. Voditeljica jih je znala tako pridobiti, da je zanimanje za tečaj postalo splošno v vsej okolici in se že sedaj oglašajo dekleta za drugi tečaj.

Redna predavateljica in voditeljica tečaja je bila učiteljica Mara Kaiser, izredna predavateljica pa gg. ban. zdravnik dr. Lukman Branko in kaplan Lajnsček Ludvik.

Ob zaključku tečaja je bila zakuska, katere so se udeležili gg. Bačić Franc, predsednik občine, Kolenc Ivan, župni upravitelj Lajnsček Ludvik, izredni predavatelj, člani šolskega odbora in tukajšnji učiteljski zbor.

Ob tej priliki je imel g. predsednik občine govor na tečajnici in gđ. voditeljico tečaja ter izrazil svoje zadovoljstvo nad uspehom tečaja, ki so se ga tečajnice s tolikim veseljem udeleževale. Voditeljici se je v iskrenih besedah zahvalil za njeno požrtvovalnost in jo prosil, da tudi v bodoče dela v tem pravcu za splošni napredek našega naroda.

Za njim je govoril šolski upravitelj Bežan Viljem, ki je tečajnicam obrazložil njih težko življenje, ko morajo vsako leto na sezonsko delo. Z lepimi besedami jim je nasvetoval, naj nikdar ne prekinijo stika s šolo, kajti šolska vrata so jim vedno odprta. Nato se je zahvalil tov. voditeljici za njeno požrtvovalnost in trud, ker je priredila in vodila tečaj, čeprav ni imela na razpolago ne prostora in ne kuhinjske posode, ampak se je tečaj vršil v njeni sobi in z njenim kuhinjskim učiteljem C.

— Zahvala. Ob priliki letošnjih velikonočnih praznikov mi ni bilo mogoče čestitati prijateljem in somišljenikom. Isto tako nisem v položaju, da se osebno vsakemu posebej zahvalim na mnogobrojne čestitke, ki sem jih prejel iz vse države. Zato se vsem zahvaljujem tem potom z željo, da skoro nastopi dan vstajanja tudi našim skupnim prosvetnim in stanovskim idealom. — V Beogradu 17. aprila 1939. — Ivan Dimnik.

— Važno obvestilo! Izšla je zanimiva brošura »Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti« z zelo pestro in poučno vsebino, ki bo zanimala vsakogar. Ta brošura daje odgovor na vsa sodobna gospodarska vprašanja. Vsakemu človeku — delavcu, kmetu, uradniku, obrtniku ali trgovcu — prav vsakemu bo knjižica dobrodošla in vsak bo dobro storil, ako se bo ravnal po nasvetih, ki jih bo našel v njej. Odločili smo se poslati to knjižico — do nadaljnega — brezplačno vsakemu, ki nam pošlje svoj naslov in znakmo za 1 dinar za poštino. Pišite še danes na »Moj Dom«, Ljubljana, Dvořakova ulica 8.

— Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine bo imelo izredni občni zbor v petek, 28. aprila t. l., ob 19.30 uri v beli dvorani hotela Uniona v Ljubljani. Dnevni red: 1. Sprememba društvenih pravil. 2. Sprememba čl. 26. pravilnika bolniškega sklada. — V primeru nesklepnosti bo pol ure pozneje istotam s istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih članov.

— Braniborova akcija pirhov. Tradicionalna nabiralna akcija narodnoobrambene organizacije »Branibor«, ki vsako leto zajame vso našo osnovnošolsko mladino, da enkrat v letu prislulne narodnemu utripu preko državnih mej, je spričo dogodkov zadnjih tednov rodila letos rekordni uspeh. Potrebe

Mina K.:

Bilanca

Pri sosedovih je zavekalo. Deseti otrok je zagledal luč sveta. V sobi je bila zbrana vsa družina in nemo motrila zdravega fantiča. Skozi priprto okno se je začel šepet rojenic. Pisana bo njegova pot, je dejala prva. Učitelj bo, je pristavila druga. V hiši trpinov se je rodil vedno trpin, je končala tretja.

Minilo je dvajset let. Preko prve strani vseh časopisov je bilo zapisano: Križa. Ulice so bile posute z letaki: Križa. Nada domovine, doraščajoča mladina je hodila s sklonjenimi glavami. Miha, srednje razvit fant, se je potikal v družbi tovarišev po mestnih ulicah. Janez je držal v roki časopis in čital. »Kaj nam mar križa!« se je glasno jezil Jože. »Mi hočemo dela!« je vpil Jaka. »Mar smo zastojni trgali hlače v šolskih klopih!« je robantil Pavle.

»Ti, mevža,« so se vsi naenkrat kakor razdraženi sršeni zakadili v Miho, »čemu molčiš? Zavekaj,« mu reko, »če misliš, da te bo potem kdo namestil!« Miha ni odgovoril. Razšli so se. Truden se je opotekal proti domu. S težavo se je privlekel preko številnih stopnic do četrtega nadstropja. Vrata so se nenadoma odprla in enajst glav je strmelo vanj. Z očmi jim je bral vprašanje: »Si nameščen?« Z obema rokama se je zagrebel v lase, zdrel mimo njih, vrgel se na divan in tam obležal.

Leto pozneje so se tovariši zbrali v parku na posvet. Besedo je povzel Jože: »V brezposelnosti smo preživeli dobro leto. Vse prošnje in čakanje je zaman. Sklenil sem svoje račune. Postal bom dimnikar.« »Za agenta

pojdem,« je odločil Janez. »Tovariši,« je pričel Jaka, »pred dobrim mesecem sem se seznanil z mlado gostilničarjevo vdovo. Poročim se in postanem oštr.«

»Kaj pa ti, Miha, kako si se odločil?« — so ga pobarali vsi. Malo v zadregi se je Miha odkašljajal in dejal: »Tovariši, vsem želim mnogo sreče in zadovoljstva. V sebi čutim poklic in čakal bam, saj večno ne more biti tako.« Segli so si v roke in odšli vsak svojemu cilju nasproti. Miha je zavel globlje v gozd. Krenil je s poti in se naslonil na drevo. Čudne misli so mu rojile po glavi. Obupaval je. — Trd prijem za rama ga je zbudil iz omotice. »Kaj, ti tu — Miha?« ga je vprašal debelusen gospod. Debelo je buljil Miha vanj in kakor bi se prebudil iz globoke nezavesti, je izrekel začuden: »Vi, boter?« Slab si, Miha, kaj te tare,« ga je vprašal boter. »Brezposelnost,« je zateglo odgovoril Miha.

Boter je segel v žep, izvlekel vizitko, napisal nekaj vrstic in jo z nekaj metulji stisnil presenečenemu Mihi. »Pojdi s prvim vlakom do najvišjih, pojutrišnjem pa se boš podal na svoje prvo mesto,« mu je svetoval boter. Miha je komaj zajel nekaj besed v zahvalo in jo odkuril na postajo. Čas je minil, kakor bi trenil. S papirji v roki je stal Miha pred botrom in se mu zahvaljeval za storjeno mu dobroto. »Kaj boš neki, v življenju pač nikdar ne opraviš brez botrov,« mu je smeje dejal debelušni mož. Stisnil je Mihi roko in mu želel srečo.

Mlad in neizkušen je stopil Miha v vrtnice življenja in sedaj se je pričel njegov križev pot. Prva njegova služba — lepo mesto, Ponosno je hodil po ulicah in ni čutil oblakov, ki so se zbirali nad njim in mu pripravljali prvo nevihto.

Po nekaj dneh službe je Miha prejel od predstojnika dekret, da je premeščen. Mihi ni šlo v glavo, kako se more prenesti človek preden je prejel prve prejemke in preden je sploh položil uradno prisego. Skrušen in potrjen je zavel v predmestje in hodil po ulicah brez cilja. V glavi mu je šumelo. Vprašanje je drvelo za vprašanjem po razbičanih možganih. Nenadoma je obstal. Njegovo trdo glavo je razbistril svetel žarek. Naenkrat mu je bilo jasno. Ves postopek se mu je zdel popolnoma razumljiv. Jezil se je, če mu se je sploh mučil z nepotrebnimi vprašanji. Sila močnejšega botra te je poglala, da spoznaš življenje, mu je odmevalo po možganih. Naj bo, je glasno pristaval, kakor bi se s kom pogovarjal. Hitrih korakov je odšel domov, zložil svojo rotopotjo v kovčeg in jo mahnil v novi kraj. Odslej je neprestano potoval. Držal se je reka: Svet je velik in preden ga boš prepotoval le neznan kos, boš ostarel.

Pri »Boštjanu« so sedeli nekdanji štirje sošolci in proslavljali desetletnico mature. Oštr Jaka se je pogladil po obilnem trebuhu, pozdravil vse prisotne in se jim zahvalil, da so se odzvali njegovemu vabilu. Povabil sem tudi tovarišico Mino, a se žal ni odzvala; je pojasnjeval Jaka. V živih slikah so si prikazovali svojo preteklost in nazadnje pobarali še Miho, kako je preživel ta čas.

Miha jim je na kratko opisal svojo pot in pristavil: »Učitelj mora mnogo potovati, če hoče poznati domovino! Sedaj službujem na dvanajestem mestu.« »Kakšno plačo imaš?« so ga pobarali? »Ni velika, a je zadostna,« je odgovoril. »Mi, vzgojitelji, moramo biti narodu vzgled dela, pobožnosti in posebno še skromnosti,« je hitel pojasnjevati Miha. »Za skromnost življenje je naša plača še kar lepa!« je za-

ključil. »Ali ti ni žal, da nisi prebral, kakor mi?« so ga enoglasno pobarali. Odkimal je, vzdignil čašo, napil vsem in jo izpraznil do dna. »Eni zase, mi za narodov blagor!« je dejal — in poveznil čašo.

Vrata gostilniške sobe so se odprla. Vstopila je elegantna dama. Premotila je goste in pogled ji je obvisel na naših znanih. Za obložno mizo so sedeli: bledi suhec in štirje debeluharji.

Pozdravljena Mina, so ji zaklicali debelušneži in ji odkazali mesto. Sedla je, z ramo pokazala na bledega moža in vprašala: »In ta?« Še preden je izgovorila, so ji dejali: »To je vzgled skromnosti — naš Miha!«

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG je zbrovalo 11. marca t. l. v Mariboru. Od 90 članov je bilo navzočih 81, t. j. 90 %, odsotnost opravičilo 8 članov, kar dokazuje lepo stanovsko discipliniranost članstva.

Tov. predsednik je ob otvoritvi posebej pozdravil sres. šol. nadzornika tov. Močnika Petra, na novo pristopivšo članico tov. Kulovec - Korbar Ivo.

Objavil je najvažnejše dopise, grajal zamudnike, ki kljub urgencam še niso doposlali podatkov o socialnem in gospodarskem položaju, o odtujitvi posestev in anketnih polsloh. Nato je podal obširno in zanimivo situacijsko poročilo o predsedniškem zboru. Blagajniško poročilo je izostalo.

V točki: aktualne stanovske, pedagoške in službene zadeve je ugotovil, da žal od članstva k tej, izredno za skupno razpravo za-

narodnoobrambena dela so se letos podese-torile, val narodne zavesti zajema sleherno slovensko vasico in dramo k delu vsakega narodnega vzgojitelja. Tudi najbednejši slovenski otrok polaga na oltar domovine svoj mali prispevek. — Osrednji odbor v Ljubljani naproša, da posamezna šolska vodstva v kolikor še niso odposlala prispevkov — nakažejo nabrane zneske s ček. položnico: »Društvo Branibor« — osrednji odbor, Ljubljana, št. 14.081. — Šolska vodstva pa, ki

akcije še niso izvedla, naproša »Branibor«, da to napravijo sedaj po velikonočnih počitnicah.

Osebnne zadeve

—i Za sreskega šolskega nadzornika v Murski Soboti je bil postavljen Antauer J. Evgen, učitelj iz Tišine istega sreza.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—I Profesor Radoje Knežević reaktiviran. Razni listi poročajo o reaktivaciji prof. Radoja Kneževića, častnega člana Jugoslovenskega učiteljskega združenja.

—I »Za narodov blagor« je naslov uvodnega članka v »Novi dobi« z dne 14. aprila, ki pravi med drugim tudi: Na podeželju pa je v istem času oral celino na narodnem, prosvetnem in gospodarskem področju naš slovenski učitelj, ki se je kljub nezadostni plači naravnost idealno in nesebično posvečal vzgoji naše mladine, pri tem pa našel še vedno dovolj časa izven šole za svoje gospodarsko in prosvetno delo. Tako je bil naš vaški učitelj dolga desetletja vzgojitelj mladine v šoli, izven šole pa je zbiral okrog sebe ukaželjne in jim nazorno kazal, kako je treba gojiti sadno drevje, vinsko trto, čebelarstvo in umno gospodarstvo sploh. — Prve drevsnice, ki smo jih imeli Slovenci, so bile šolske drevsnice, zato ima ravno naš podeželski učitelj glavno zaslugo za razvoj slovenskega sadjarstva, ki donša dandanes mnogim krajem vsako leto milijone in daje desetletičem naših kmečkih družin obstanek na slovenski grudi. I učitelj je dal naš učitelj našemu kmečkemu človeku poleg pismenosti tudi gospodarsko izobrazbo in položil temelje umnega kmetijstva. Z vzornim idealizmom in vzgledno vztrajnostjo je dajal učitelj narodu vse svoje duševne in telesne sile. Za svoje delo

je prejemal le malo posvetnih dobrot, po krivdi nasprotnikov pa dostikrat ni užival niti hvaležnosti nahujskanega in zapeljanega naroda.

—I »Kmetijski list« z dne 12. aprila ponatiskuje iz »Učiteljskega tovariša« od 6. aprila del uvodnika »Narodna zavest«.

—I »Učiteljski list« z dne 5. aprila prinaša poročilo o proslavi 70 letnice slovenske učiteljske organizacije v Ljubljani.

—I »O knjigah za učence in učenke ljudskih šol« je daljši članek v »Slovenskem narodu« z dne 18. aprila, v katerem razpravlja, kako bi tudi na pedagoškem polju lahko začelo živeti samobitno življenje.

—I Šolski radio na Poljskem. Delegati komisije za širjenje radia na Poljskem se obračajo v resoluciji na prosvetno ministrstvo, naj čimprej omogoči nabavo radijskih sprejemnikov šolam. Doselej ima na Poljskem radio aparate 6523 šol. (Radio Ljubljana, št. 16.)

Plašči,

kostumi,
obleke

za dame

PRI LUKIČ-U
Ljubljana, Stritarjeva 9

—§ Ukinitve § 263. u. z. je bila objavljena v fin. zakonu za l. 1939./40. in je stopila v veljavo dne 1. aprila t. l. Vsa izplačila poviškov na podlagi dosedanjih napredovanj se nakažejo počeni s 1. aprilom t. l. in sicer tako, da se odtegne aprilski povišek za pokojninski sklad in bo dejansko izplačan povišek s plačo za mesec maj.

—§ Vprašanje Z. Z.: Stanovanje, ki mi ga je odkazal krajevni šolski odbor, je vlažno in za prebivanje neuporabno. Zahteval bom komisijski pregled stanovanja. Odgovorite mi, prosim, kdo plača stroške komisiji — ali jaz ali krajevni šolski odbor.

Odgovor! Stroške plača tisti, ki povzroči pregled.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadržnikom Učiteljske samopomoči. V prvem četrtletju 1939. leta (januar, februar, marec) je umrlo 12 zadržnikov — 476. do 487. smrtni primer. Ti so: Arselin Ana, Ljubljana; Stenovec Ivan, Domžale; Kogoj Peter, Gorica; Wudler Peter, Celje; Sevniki Franjo, Fara pri Kočevju; Varl Ludovik, Poljčane; Pelko Matija, Toplice; Korban Ivanka, Ljubljana; Celnar Ana, Ljubljana; Zotter Karolina, Gomilsko; Rosina Ana, Ormož. in Koderman Marija, Maribor. — Zadržna uprava je izplačala njihovim dedičem 157.200 din smrtnine.

Učiteljski pravnik

Nostrifikacija učiteljskih diplomskih in praktičnih izpitov

Finančni zakon za leto 1939./40. določa v 8. točki § 44., da se morejo postaviti za učitelje pripravnike kontraktualni učitelji in učitelji dnevničarji, ki so polagali zrelostni izpit v inozemstvu, in so si pridobili nostrifikacijo tega izpita.

Nostrifikacija zrelostnih in praktičnih izpitov se izvrši na podlagi položenega dopolnilnega izpita iz nacionalne skupine v naši državi.

V § 124., točka 51. fin. zakona 1939./40., je odrejen postopek za nostrifikacijo učiteljskih izpitov, in sicer na ta način, da izda minister prosvete na prošnjo prizadetega rešenja o nostrifikaciji izpita in v njem določi, iz katerih predmetov nacionalne skupine mora dotični položiti dopolnilni izpit.

Kdor še ni položil dopolnilnega izpita, naj takoj prosi za nostrifikacijo izpita, ker se vrše izpiti v juniju t. l. in se morajo kandidati prijaviti v izpraševalni komisiji do 10. odtisno 15. maja t. l. in to s priključitvijo rešenja min. prosvete o nostrifikaciji (dovoljenju za polaganje izpita).

Prošnjo za nostrifikacijo izpita je nasloviti na min. prosvete in jo vložiti po uradni poti (nujno) ter jo kolkovati z 10 in 20 din.

Kot priloge je priključiti prošnji: original in sodno overovljen prevod izpričevala, ter event. državljansko izkaznico odtisno krstni list (overovljen prepis).

mišljeni, ter nalašč za delovno pritegnitev vsega članstva v naša društvena zborovanja uvedeni točki ni sprejel nobene vloge. Stavil je predlog, da se izvoli za resumacijo podatkov iz anketnih pol o našem materialnem položaju pregledovalca, za katerega je bil izvoljen tovariš Andrejčič Ivan. Priporočal je glasili »Naš glas« in »Zaščito otrok in mladine« v naročitev. Apeliral je, da po možnosti vse članstvo sodeluje pri novi anketi o telesnem razvoju učencev ter o tej anketi spregovoril tudi podrobnosti. Apeliral je, da se danes ob 14. uri udeležimo gozdarskega predavanja in sporočil, da je predavatelj g. inž. Miklavčiča zaprosil, naj poda sliko stanja, potreb in hib našega obmejnega, vedno bolj nazadujočega gozdarstva.

Sledila je volitev skupščinskih delegatov. Zaradi slabega stanja društvene blaginje ostanemo pri prejšnjem sklepu ter društvo zastopa pri obeh skupščinah le tov. predsednik ali njegov namestnik. Prostovoljno se je izjavil pripravljene kot delegat udeležiti se banovinske skupščine na svoje stroške tov. Horvat Božidar, kar je bilo soglasno odobreno.

Sprejeti sklepi:

1. Društvo odobrava resolucijo predsedniškega zbora z dne 5. marca t. l., s katerim je ta zavzel načelno stališče k posameznim točkam resolucije Kmetijske zbornice, v kolikor ta poziva oblast k strogemu izvajanju prepovedi bivanja učiteljskega izvenšolskega kraja, se sklicuje na zakonite dolžnosti učiteljskega izvenšolskega dela, govori o preustroju učiteljske ter o umestni demokratizaciji nižjega, zlasti ljudskega šolstva. V interesu pedagoške višine zahtevamo, da pri se-

stavi podrobnih učnih načrtov ne odločajo nepedagoški činitelji in slične korporacije. Sekcija blagovoli Kmetijski zbornici predložiti te naše pomisleke in v interesu skupnega sodelovanja pri dvigu našega kmetijskega življa izrazi željo, da sekcija kot predstavnica slovenskega učiteljskega sodeluje pri vseh akcijah zbornice, v kolikor te streme po resničnem, breztenendenem pospeševanju naše kmetijstva in kmetstva na prosvetnem, gospodarskem, socialnem in obkulturnem področju.

2. Članstvo tuk. obmejnega učit. društva ugotavlja, da učiteljsko izvenšolsko delo zares, žal, nazaduje, toda prosi sekcijo, da na merodajnih mestih predloži razloge tega nazadovanja, t. j. naraščajoče težave, ki se temu učiteljskemu stavijo pri vršitvi vprav tu ob meji tako potrebnega izvenšolskega dela, v katero se čutijo upravičene vtikati se često nepoklicani, in množe se primeri, da izven šole poučujejo celo šolsko mladino nekvalificirani in šolskemu zakonu neodgovorni laiki. Zato naj se pri ocenjevanju učiteljskega izvenšolskega dela upoštevajo vse to delo ovirajoče prilike in je vsaj za obmejno ozemlje sestaviti in izdati nekaj regulativ izvenšolskega dela učiteljskega. V tem regulativu naj prevladuje moment narodne sloge in narodne obrambe! (O tej točki se predloži daljši odborov sklep sekciji.)

3. Prihodnje naše zborovanje bo dne 6. maja t. l.

4. V juniju bomo zborovali v Ptuj, kjer bomo v skupnem obmejnem učit. zborovanju sprosili 70-letnico ptujskega učiteljskega društva.

Mladinska mafica

—mm V velikonočni prilogi Moravskega Večernika je izšla K. Širokova mladinska črtica »Trinajst obsojenih«, ki je bila objavljena svoj čas v »Našem rodu«. Črtico je prevedel češki pesnik in znani prevajalec iz slovensčine O. F. Babler.

—mm Letos izidejo v rednih publikacijah sledeče knjige: 1. Fran Roš: Dija, z barvnimi ilustracijami, ki jih je izdelala Ksenija Prunkova. 2. Tone Seliškar: Janko in Metka. Knjigo je bogato ilustriral Drago Vidmar. 3. Vlado Klemenčič: Iz starih in novih časov, z ilustracijami Hinka Smrekarja.

Učiteljska tiskarna

—t Z lepo knjigo napravite sebi in drugim prijetno življenje. Knjigarna Učiteljske tiskarne vam priporoča sledeče knjige, ki jih lahko plačate v mesečnih obrokih.

a) Za odrasle:

Dr. Fr. Mesesnel: Janez in Jurij Šubic; v polusnje vez. knjiga din 200.—.

Anton Podbevšek: Ivan Grohar; v polusnje vez. knjiga din 200.—.

L. M. Škerjanc: Emil Adamič; v polusnje vezna knjiga din 125.—.

Gustav Renker: Pet mož gradi pot, v platno vezana knjiga;

dr. Klement Jug: Zbrani planinski spisi, v platno vezana knjiga;

Eugene Rambert: Svizec z ovratnico, v platno vezana knjiga;

Eugene Rambert: V borbi z goro, v platno vezana knjiga.

Vse 4 knjige za din 240.—. Posamezna knjiga din 80.—.

Dr. Julius Kugy: Iz mojega življenja v gorah, v platno vezana knjiga;

Boris Režek: Svet med Grintovci, v platno vezana knjiga;

dr. Janez Mencinger: Moja hoja na Triglav, v platno vezana knjiga;

Waldemar Schmidtman: Stari gams, v platno vezana knjiga.

Vse 4 knjige za din 240.—. Posamezna knjiga din 80.—.

Luka Lavtar: Posebno ukoslovje računskega pouka v narodni šoli, vezano din 48.—.

Zaletel: Zgodovina telesne vzgoje in Sokolstvo, din 30.— broš., vez. din 40.—.

Dr. Fr. Derganc: Svetozor, broširan din 80.—, vezan din 90.—.

Kot izredni publikaciji pa izideta ob koncu šolskega leta še: Marta in Radovan Klopčič: Dedek Miha. Slikanja v 4 barvnem tisku z besedilom, ki ga je priredila Anica Černež, in kot ponatis iz »Našega roda« Vilma Kunsta »Za tri dinarje elektrike«. Snov bo v knjigi popravljena in dopolnjena.

—mm Poučno delo Vilma Kunsta: »Za tri dinarje elektrike«, ki je vzbudilo pri naši mladini toliko zanimanja, se prevaja že tudi v hrvaščino. Oglasili pa so se tudi interesenti za srbski in bolgarski prevod. Najbrž izide delo v kratkem času kar v treh prevodih.

Dr. Fr. Derganc: Borba zapada in vzhoda, cena din 6.—.

Andrej Rape: Tisoč in ena noč, 3 zvezki, broš. po din 10.—, vez. po din 15.—.

Janko Zirovnik: Narodne pesmi z napevi, 1. zvezek, karton din 50.—, vezan din 56.—, 2. zvezek, karton din 40.—, vezan din 46.—.

b) Za mladino:

Josip Ribičič: Pisane lutke, cena 60 din.

Josip Ribičič: Tinkin zajček, cena 35 din.

Manica Kumačova: Stric s košem, cena 18 dinarjev,

Manica Komanova: Teta s cekarjem, cena 12 dinarjev.

Engelbert Gangl: Moja pot, 10 knjig, pol platno din 200.—, celo platno din 250.—, pol usnje din 320.—.

Pavčič: Mladina poje. Za male pianiste, 20 dinarjev.

Karel Pahor: Sto narodnih napevov za gosli, 5 zvezkov po 12 dinarjev.

Janko Zirovnik: Narodne pesmi za mladino, I., II. in III. stopnja din 3.—.

Ne odlašajte z naročili, da se ne boste dolgočasili ob počitnicah.

Šolski radio

—r XXVI. Torek, 25. aprila: Pomen treznostnega tedna za mladino; g. Vojko Jagodič. II.—III.

—r Petek, 28. aprila: Razgovor otrok. »Kdo je naš največji sovražnik. Bežigradska poskusna šola, vodi g. Miroslav Zor. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 23. aprila, predaval g. inž. Matija Absec: Več lucerne.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LITIJA javlja, da odpade prihodnje zborovanje na višensko stran. Na zasavski strani smo zborovali že 17. decembra 1938. Tov. odborniki z dolenske strani so že bili pismeno zaproseni za določitev kraja in dnevnega reda zborovanja, ki bi naj bilo 20. maja t. l.

Predsedstvo.
= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUTOMER bo zborovalo 6. maja t. l. pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Začetek ob 11. uri. Dnevni red običajen. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG bo zborovalo dne 22. aprila ob pol 10. uri v Mariboru, Narodni dom. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. »Sodobna šola v bistvu in načinu«, predavata tov. Drekonja Ciril in Vranc Ernest. — Pred zborovanjem bo ob 8. uri v istih prostorih seja upravnega in nadzornega odbora.

Odbor.
= JUU — SRESKO DRUŠTVO LENDAVA bo zborovalo šele 6. maja 1939. ob 9. uri v Dobrovniku, ker radi velikonočnih

Končno je sledilo nad eno uro trajajoče zanimivo predavanje tov. Kontlerja Julija o prvem čitalno-pisalnem pouku. S svojimi izjavami je predavatelj »razorožil« tiste, ki so pričakovali rešitev vprašanja: velika tiskarnica ali mala pisarnica? S prikazanjem možganskih funkcij pri čitalno-pisalnem aktu imajo po raznih naziranjih navedenih funkcij lahko oboji prav. Predavatelj, prista in borec za fonomimiko, katero nam je istotako razložil, je bil ob sklepu deležen vsestranskega odobravanja. Tov. Vranc je opozoril na enopoznost pri veliki tiskarnici.

Popoldne je zanimivo o gozdarstvu predaval ob skioptikonu g. inž. Miklavčič, žal ob premali udeležbi članstva.

Vaude Mirko, preds. Rečnik Ivanka, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH je zborovalo dne 11. marca v Št. Vidu pri Grobelnem. Navzočih 46 članov, odsotnih 32, odsotnost je opravičilo 6. Po pozdravih, čestitkah in spominskih besedah pok. tov. Tomažič je predsednik podal poročilo o vseh aktualnih vprašanjih naše organizacije in našega stanu.

Sreski kmetijski referent g. Bračko je nadaljeval ciklus svojih predavanj o problemih gospodarskega napredka našega sreza. Tokrat je obširno obravnaval vprašanje obnove vinogradov ter prosil učiteljske, naj bo s svojimi nasveti kmetu v pomoč, da se ne bodo zopet vršile iste napake, ki so povzročile, da pri dosedanjih nasadih vinogradništvo v našem srezu ni dalo onih uspehov, ki so po klimatičnih prilikah našega sreza mogoči. Podal je nato temeljne smernice za obnovo vinogradov glede rigolanja, izbire ameriških podlag in ple-

počitnic ni bilo mogoče zborovati ob dogovorjenem datumu. Dnevni red bo sledeč: 1. Poročila odbornikov. 2. Dopisi in predlogi. 3. Predavanje tov. Antauerja o računskem pouku (nadaljevanje). 4. Slučajnosti. Vabi odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE bo imelo zborovanje dne 22. aprila 1939. v Kozjem ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Dopisi. 2. Poročilo predsednika. 3. Predavanje: Mirko Koželj: Spoznavanje šolskega okoliša. 4. Lovše: Učiteljski dom v Mariboru. 5. Predlogi in slučajnosti. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo imelo redno zborovanje dne 6. maja ob 10. uri v Zetalah. Na sporedu je nadaljevanje predavanja sreskega kmetijskega referenta g. Bračka o gospodarskih problemih našega sreza, referat g. sreskega šolskega nadzornika Albina Sprajca o psihologiji slovenskega učiteljskega ter volitve delegacije za skupščine. Za prevoz od Rogataca do Zetala z avtobusom je preskrbljeno in se naj nihče ne straši prevelikih stroškov. V lepem vremenu napravimo po obedu izlet na bližnje vzorno posestvo v Podlehniku, kjer se nudi tudi prelep razgled po celih Halozah. Učiteljsko iz Zetala je kljub oddaljenosti ze-

menitih sort v posameznih predelih sreza in naposled govoril o prednosti suhega cepljenja pred zelenim. Njegova predavanja se bodo nadaljevala.

Na povabilo predsednika se je zborovanja udeležil tov. Pogačnik iz Celja, ki je podal zanimivo poročilo o delovanju in name-nih naših posameznih gospodarskih ustanov, osobito o smotrenem delu Učiteljske tiskarne, ki pa je učiteljskemu vse premalo znano in ne najde zato med njim pravega odmeva. Njegova prepričevalna izjavanja za pristop kot zadržniki so imela takoj lep uspeh, želeli je le, da bi se pomnožilo število stalnih odjemalcev.

Prihodnje zborovanje bo v Zetalah. Verk Miloš, preds. Rataj Oskar, tajnik.

—t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru do-bite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; merrila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjigovoznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.